

TONE KOSEM:

Smreke.

V večerni sapi šepetajoče.

avne in visoke kakor izklesane grške device, nagosto po holmu razpostavljene — majhen gozdič — kipimo s svojimi vitkimi vihovci v nebo proti žametnim večernim oblakom . . .

Vsa bleščoba, ki nas je z njo podnevi venčalo solnce, je izpuhtela iz naših senc . . . Druga za drugo smo odložile za danes vsaka svojo demantno krono, da se z odkritimi glavami poslovimo zopet za eno noč od svojega sijajnega kralja . . .

Za zapadne gore, v svoj bajni čarokrasni grad, k Vilam se na zlati barki pelje naš kralj . . . Še rdi blesk širokorazpetih plamenečih jader robave oblakov — a zdaj — nikjer več prelestno ozarjenih pasov in vijug . . . oblaki so pobledeli . . . s polnimi jadrji plove barka pred cingljajoče pojočimi vetrovi, hiti v dehtečo daljavo . . . in kraljev obraz se blešči tam za gorami . . . vedno bližje je svojemu bajnemu gradu . . . že se dvigajo iz cvetočih valov kristalne stene, že se leskečejo visoka okna . . . in že zvončkljajo iz oken srebrni smehi belih Vil . . .

Lahko noč, naš svetli kralj!

Ves dan so polzeli njegovi žarki pogledi čez naše vrhove, ves dan so nas ljubeče božali in se igrali z našimi sencami — zdaj pa so se ti njegovi pogledi umaknili od nas in šele jutri zjutraj nas zopet sladko pozdravijo . . .

Lahko noč, do snidenja!

Mrak se zgrinja nad nami, nad holmom, širi čimdalje bolj svoje vijoličaste peruti nad dolino, nad grički, nad hribi naokrog . . .

Na naših vrhovih se oglašajo kosi; otožnosladki, polni žvižgi lijejo iz našega zasenčja po holmu navzdol v dolino . . .

In veverice se vračajo domov v naše temačno okrilje, v svoja okrogla gnezda visoko pod našimi vrhovi, pod košatimi visečimi vejami. Kdo ve, kod so se potikale vse popoldne, kje so kradle orehe in lešnike in kje so dremale? Zdaj šumljajo spodaj po borovničevju, po gošči, po mahu; se poganjajo kvišku po naših rumenih smolnatih deblih, skakljajo po naših vejah in jih šibé, vihajo repke in tresljajo z brčicami . . .

Mirno stojimo na holmu in z ostrimi vrhovi zbadamo, mrak, ki se plazi nad nami — predhodnik noči . . . In mrak, kakor da bi se mu smilile, odteza svoje peruti od naših glav in se pogreza nižje v vejevje, sili k vevericam v gnezda in jim pripoveduje bajke . . .

Bojimo se noči . . . In molčimo, strmimo skozi mrak pred seboj v dolino . . . Podnevi nas ni bilo strah, ker smo imele svojega mogočnega kralja; toda kralj se je odpeljal . . . Zdaj pa nas je strah; nikogar ni več, ki bi nas znal tako zamamljati s svojim sijajem . . .

V naš molk se zajeda šum potoka spodaj v dolini in ropot žage ob potoku. A ropot žage prekaša šum potoka. Podnevi smo komaj slišale ta ropot; zdaj pa, ko se je odpeljal naš kralj, ga slišimo natančno in še prenatatančno — vsak zvok v podvojeni, potrojeni moči . . .

Ta zegetajoči ropot žage! . . . Vse dni in noči nas straši iz doline: »Zega, zega! Zega, zega!«

Kakor izzivajoč, sikajoč smeh! . . . Sika po holmu navzgor proti nam, sika v nas kakor ogromna čreda kač z iztegnjenimi, strup brizgajočimi želi . . . grozi nam s smrtjo . . .

Vse dni in noči: »Zega, zega! Zega, zega!«

Tam na hribu — kje ste zdaj, naše drage sestre? Od vrha do doline in še dalje vas je bil poln ves hrib, kakor nepregledna vrsta bojnih trum ste stale tamkaj. Vsak dan smo si pošiljale pozdrave — s holma na hrib, s hriba nazaj na holm — veter je bil naš pismošoj. Kje ste zdaj, sestre ve mile? Prišel je med vas človek, zapela je sekira — in padla je vsa temna vojska od doline do vrha hriba. Gol in prazen stoji zdaj hrib; samo naši vzdihli hodijo ponoči bdet na tihe, zapuščene grobove . . . In naš kralj, ki je bil tudi vaš kralj, se vsak dan z žalostnimi očmi ozre na ta mrtvi hrib . . .

In zdaj reže vaša trupla vse dni in noči žaga v dolini: »Zega, zega! Zega, zega!«

Hu — groza nas je bilo teh glasov, leden mraz nam leze v meso in kosti, kakor da bi že kdo rezal po naših živih telesih . . . In tja do jutra, dokler se ne pripelje zopet naš kralj in nas ne omami s svojimi ljubečimi pogledi, bomo z grozo v očeh strmele v noč in poslušale ta mrtvaški grohot, namenjen našim padlim sestram . . .

Še stojimo na holmu, ponosno kipeče v zrak, pa ne bomo več dolgo ... pojdemo za svojimi sestrami na hribu ... Zmaj v dolini ni nikdar sit, vedno zahteva novih žrtev ... Tudi med nas pride človek in nas poseka vse od prve do zadnje. In padle bomo, mirne in tihe — vsa molčeča straža na holmu bo pokončana, na tla pobita ...

In tudi nam se bo potem rogala s svojim mrtvaškim grohotom žaga v dolini: »Zega, zega! Zega, zega!«

Gol in prazen bo sameval holm. A naši grobovi ne bodo ostali samotni; če nihče drugi — vidva, kos in veverica, jih bosta hodila ponoči obiskovat in se bosta jokala na njih za nami, za našim zatišjem, za našimi mehкими, voljnimi sencami ...

In ti, naš jasni kralj, kadarkoli se boš na svoji zlati barki peljal po mrgolečem solnčnem morju čez nebo nad našim pokopališčem na holmu, vsakokrat se boš ozrl izpod žarečih jader navzdol, in biserne kaplje bodo škropile iz tvojih oči na naše tihe grobove ...

VODOPADI V SUŠKI REBRI

PRI ILIRSKI BISTRICI